

Số: **3216** /TB-TTCP

Hà Nội, ngày **29** tháng 12 năm 2017

THÔNG BÁO

Kết luận thanh tra việc chấp hành chính sách, pháp luật tại Ngân hàng Thương mại cổ phần Ngoại thương Việt Nam

Ngày 10 tháng 11 năm 2017, Tổng Thanh tra Chính phủ ban hành Văn bản số 2819/KL-TTCP kết luận thanh tra việc chấp hành chính sách, pháp luật tại Ngân hàng Thương mại cổ phần Ngoại thương Việt Nam (sau đây viết tắt là VCB); ngày 20 tháng 12 năm 2017, Văn phòng Chính phủ có Văn bản số 588/TB-VPCP thông báo ý kiến của Phó Thủ tướng thường trực Trương Hoà Bình về kết luận thanh tra nói trên.

Căn cứ Điều 39 Luật Thanh tra số 56/2010/QH12 ngày 01 tháng 7 năm 2010 quy định về công khai Kết luận thanh tra, Thanh tra Chính phủ thông báo công khai kết luận thanh tra như sau:

I. NỘI DUNG THANH TRA

Thanh tra việc chấp hành chính sách, pháp luật trong hoạt động tín dụng, đầu tư tài chính, mua sắm tài sản của Ngân hàng TMCP Ngoại thương Việt Nam, tập trung vào một số nội dung chính: cho vay, xử lý rủi ro, bán nợ, cơ cấu nợ, việc tăng vốn, thoái vốn đầu tư, việc mua sắm thiết bị tin học.

II. NHỮNG ƯU ĐIỂM, THIẾU SÓT, KHUYẾT ĐIỂM, VI PHẠM PHÁT HIỆN QUA THANH TRA

1. Ưu điểm

Trong những năm qua, VCB luôn được khẳng định là ngân hàng tiên phong trong hệ thống ngân hàng Việt Nam và được các tổ chức uy tín trên thế giới bình chọn là ngân hàng tốt nhất Việt Nam. VCB có tốc độ tăng trưởng tài sản luôn đạt mức cao trong hệ thống Ngân hàng Việt Nam; chất lượng tín dụng được chú trọng; các hệ số an toàn được đảm bảo; thu hồi nợ ngoại bảng đạt kết quả tốt; các hoạt động dịch vụ tăng trưởng tốt, lợi nhuận tăng trưởng so với cùng kỳ; các tỷ suất sinh lời đạt khá tốt.

2. Khuyết điểm, vi phạm

2.1. Những khuyết điểm, vi phạm trong hoạt động tín dụng

- Về thẩm định, phê duyệt cho vay: Một số hồ sơ tín dụng có hồ sơ pháp lý khách hàng, pháp lý dự án không đầy đủ; thẩm định hồ sơ vay vốn, năng lực tài chính thiếu chính xác; báo cáo thẩm định chưa phân tích và đánh giá khả năng trả nợ, nguồn trả nợ, hiệu quả dự án, phương án vay vốn; thẩm định xác định hạn mức tín dụng, vòng quay vốn, thời hạn cho vay, nguồn vốn tự có, vốn huy động khác chưa đủ cơ sở, thiếu chính xác; ... *U2*

- *Về giải ngân vốn vay*: Một số hồ sơ tín dụng giải ngân khi chưa đủ điều kiện theo phê duyệt; chứng từ giải ngân không đầy đủ; giải ngân cho vay mới trả khoản vay cũ hoặc trả lãi vay; có trường hợp giải ngân không kiểm tra, kiểm soát các hóa đơn chứng từ (kiểm tra bản gốc của hóa đơn bán hàng) dẫn đến khách hàng giả mạo, sửa chữa nâng giá trị hóa đơn lên nhiều lần để rút vốn ngân hàng...

- *Kiểm tra sử dụng vốn vay*: Một số hồ sơ tín dụng các chi nhánh thực hiện kiểm tra sử dụng vốn vay không đầy đủ theo quy định; nội dung kiểm tra sơ sài, chung chung, chưa đầy đủ, chưa kiểm tra cụ thể về sổ sách kế toán, chưa đề cập các thông tin liên quan đến tình hình hoạt động kinh doanh, đánh giá về dòng tiền giải ngân dẫn đến ngân hàng không kiểm soát được việc sử dụng vốn vay và khả năng trả nợ của khách hàng...

- *Tài sản bảo đảm*: Một số hồ sơ tín dụng nhận thế chấp TSBĐ không đủ điều kiện bảo đảm theo quy định; việc định giá lại TSBĐ chưa theo quy định; hợp đồng thế chấp TSBĐ không có công chứng; không lưu giữ hồ sơ TSBĐ theo quy định; TSBĐ chưa được mua bảo hiểm đầy đủ; TSBĐ không đủ tỷ lệ theo cam kết trong hợp đồng tín dụng; không ký lại hợp đồng thế chấp khi hợp đồng thế chấp đã hết hiệu lực...

- *Phân loại nợ*: Một số hồ sơ tín dụng VCB thực hiện xếp hạng khách hàng, phân loại nợ, cơ cấu nợ chưa đúng quy định tại Quyết định số 780/QĐ-NHNN và Công văn số 2506/NHNN-CSTT.

- *Xử lý rủi ro*: Một số hồ sơ xử lý rủi ro có nguyên nhân từ việc khi cho vay VCB đã vi phạm các quy định của hoạt động tín dụng. Sau khi xử lý rủi ro, VCB chưa có biện pháp kiên quyết, phù hợp để thu hồi nợ (như phát mại tài sản, bán nợ...).

2.2. Những khuyết điểm vi phạm trong hoạt động bán nợ

- VCB ban hành Quyết định (số 510/QĐ-VCB.XLTHN ngày 19/7/2013 và Quyết định số 217/QĐ-VCB.CN ngày 03/4/2013) về hướng dẫn việc mua bán nợ không rõ ràng, không cụ thể, dẫn đến trong quá trình thực hiện có sự nhầm lẫn giữa các bước (đăng thông tin bán nợ trên phương tiện thông tin đại chúng, thuê đơn vị thẩm định giá, để xác định giá trị khoản nợ làm cơ sở xác định giá bán nợ sau khi VCB đã thỏa thuận với khách hàng về giá bán).

- VAMC ủy quyền cho VCB bán các khoản nợ theo hình thỏa thuận trực tiếp với khách hàng khi chưa thực hiện bán nợ theo hình thức đấu giá là chưa đúng với quy định tại Điểm c, Khoản 2, Điều 34 Thông tư số 19/2013/TT-NHNN và Điểm e, Khoản 1, Điều 34 Thông tư số 14/2015/TT-NHNN; đồng thời VAMC tham mưu cho NHNN ban hành Văn bản số 8666/NHNN-TTGSNH ngày 21/11/2014 không đúng.

2.3. Những khuyết điểm, vi phạm trong hoạt động đầu tư tài chính

- Việc góp vốn, mua cổ phần của VCB chưa hoàn toàn phù hợp với những quy định tại khoản 1, khoản 2 Điều 129 Luật các TCTD và khoản 1, khoản 2 Điều 18 Thông tư số 36/2014/TT-NHNN ngày 20/11/2014 của NHNN Việt Nam (Thông tư 36);

- VCB có cổ phần sở hữu tại doanh nghiệp Gentraco (từ tháng 7/2006-10/2014) và TCTD là MB (từ năm 1994), nhưng doanh nghiệp lại là cổ đông hoặc công ty con của TCTD lại là cổ đông của VCB (Gentraco tháng 7/2010, VCBS tháng 7/2006, MBS tháng 12/2013) là chưa đúng quy định tại khoản 5 Điều 129 và khoản 2 Điều 135 Luật các TCTD.

- Chậm thoái vốn tại những doanh nghiệp ngoài ngành, lĩnh vực và những doanh nghiệp hoạt động không có hiệu quả.

- Hiệu quả đầu tư chưa tương xứng với việc tăng vốn đầu tư trong giai đoạn 2014-2015: giá trị đầu tư tăng năm 2014 là 5.170,5 tỷ đồng, năm 2015 là 5.375,6 tỷ đồng, nhưng thu nhập từ cổ tức lại giảm: năm 2014 là 438,3 tỷ đồng \approx 8,48%, năm 2015 là 265,8 tỷ đồng \approx 4,94%.

2.4. Khuyết điểm, vi phạm trong hoạt động mua sắm tài sản

Kiểm tra 02 gói thầu công nghệ thông tin thấy VCB thực hiện chưa đúng quy trình và nội dung đầu tư, các yêu cầu về an toàn, bảo mật; năng lực của cán bộ thực hiện dự án chưa đáp ứng yêu cầu, trình độ về chuyên môn kỹ thuật...; chưa kiểm soát chặt chẽ đối với nhà thầu dẫn đến ngay sau khi trúng thầu và hợp đồng được ký kết, các nhà thầu đã chuyển nhượng cho đơn vị khác thực hiện mà VCB không nắm được. Đến thời điểm thanh tra gói thầu “Mua sắm giải pháp Flash caching cho hệ thống máy chủ” chưa hoàn thành và đưa vào sử dụng.

III. KIẾN NGHỊ

1. Kiến nghị Thủ tướng Chính phủ

- Chỉ đạo Thống đốc NHNNVN, theo thẩm quyền tiến hành kiểm điểm các đơn vị, cá nhân có vi phạm trong nêu tại kết luận này;

- Yêu cầu Thống đốc NHNNVN sớm tham mưu, đề xuất cho Chính phủ những giải pháp để xử lý nợ xấu của các ngân hàng thương mại nói chung và các khoản nợ mà VAMC đã mua của các TCTD nói riêng, theo hướng tách bạch rõ giữa việc bán nợ và bán tài sản để thu nợ.

2. Kiến nghị Ngân hàng Nhà nước Việt Nam

- Theo thẩm quyền, tiến hành tổ chức kiểm điểm đối với các cá nhân của VAMC và VCB có vi phạm nêu trong kết luận này;

- Chỉ đạo Chủ tịch Hội đồng thành viên VAMC, tổ chức kiểm điểm rút kinh nghiệm trong việc ủy quyền, giám sát VCB bán nợ.

- Đối với các hồ sơ bán nợ: Thanh tra Chính phủ chưa có điều kiện kiểm tra việc cấp tín dụng đối với các hồ sơ này. Tuy nhiên, qua tổng hợp kết quả tự kiểm tra của VCB và các cơ quan khác, thấy: VCB có vi phạm trong việc cấp tín dụng đối với các hồ sơ bán nợ, cần phải được làm rõ trách nhiệm để xử lý theo quy định pháp luật.

Vì vậy, Thanh tra Chính phủ kiến nghị NHNN: giao Cơ quan Thanh tra Giám sát Ngân hàng thanh tra việc cấp tín dụng của VCB đối với các hồ sơ bán nợ để làm rõ trách nhiệm, xử lý theo quy định pháp luật.

3. Kiến nghị Ngân hàng TMCP Ngoại thương Việt Nam

Thực hiện và chỉ đạo tổ chức thực hiện các nội dung sau:

- Căn cứ vào những khuyết điểm, vi phạm nêu tại kết luận thanh tra đề tiến hành kiểm điểm và chỉ đạo kiểm điểm, đánh giá trách nhiệm đối với tập thể và cá nhân theo thẩm quyền quản lý; đồng thời đề xuất hoặc áp dụng ngay các giải pháp để chấn chỉnh, khắc phục, xử lý những yếu kém, khuyết điểm, vi phạm.

- Về chấn chỉnh công tác liên quan đến hoạt động cho vay, bán nợ:

+ Chấn chỉnh công tác phê duyệt tín dụng, nội dung phê duyệt phải cụ thể, có căn cứ để thực hiện, kiểm tra, đánh giá;

+ Rà soát, xem xét việc thu hồi vốn vay trước hạn đối với những khách hàng có vi phạm trong việc không thực hiện các điều kiện cấp tín dụng, sử dụng vốn vay không đúng mục đích;

+ Rà soát, trích lập dự phòng cụ thể đối với các khoản nợ có điều chỉnh nhóm nợ;

+ Kiểm soát chặt chẽ các khoản vay, giảm dần dư nợ đối với một số khách hàng có tình hình kinh doanh không có hiệu quả;

+ Yêu cầu VCB bổ sung, sửa đổi các quy định nội bộ về quy trình, hồ sơ tín dụng trong quản lý đối với tài sản hình thành từ vốn vay, việc thực hiện các điều kiện kèm theo tại thông báo phê duyệt cấp giới hạn tín dụng, hướng dẫn chi tiết việc chấm điểm xếp hạng tín dụng nội bộ đối với các chỉ tiêu phi tài chính;

+ Yêu cầu VCB rà soát, sửa đổi các quy định của VCB về bán nợ, cần tách bạch giữa việc bán nợ với việc bán tài sản để thu nợ; bán nợ phải đảm bảo công khai, minh bạch, cạnh tranh, đạt hiệu quả cao nhất, đặc biệt là các khoản nợ được VAMC ủy quyền.

- Về chấn chỉnh công tác hoạt động đầu tư tài chính và mua sắm tài sản:

+ Sửa đổi, bổ sung quy định về đầu tư nhằm bảo đảm được nguyên tắc thị trường, khách quan, minh bạch trong hoạt động đầu tư;

+ Rà soát, xây dựng, ban hành đầy đủ và đồng bộ các quy định, quy chế có liên quan đến hoạt động quản lý mua sắm thiết bị tin học và đầu tư công nghệ;

+ Rà soát các khoản đầu tư, nếu thấy không có hiệu quả thì cần có biện pháp sớm thoái vốn trước hạn, đặc biệt là các khoản đầu tư không hiệu quả nêu trong kết luận này;

+ Rà soát việc góp vốn, mua cổ phần vào một số doanh nghiệp không đúng đối tượng quy định tại khoản 4 Điều 103 Luật các TCTD, hoặc có đúng đối tượng nhưng vượt quá số lượng quy định, để điều chỉnh cho phù hợp với quy định tại khoản 1, khoản 2 Điều 129 Luật các TCTD và khoản 1, khoản 2 Điều 18 Thông tư số 36/2014/TT-NHNN ngày 20/11/2014 của NHNN Việt Nam;

+ Khẩn trương hoàn thành việc mua sắm thiết bị tin học và đầu tư công nghệ của gói thầu “Mua sắm giải pháp Flash caching cho hệ thống máy chủ” theo đúng chủ trương, mục tiêu đầu tư đã được phê duyệt;

+ Yêu cầu VCB, ban hành quyết định thông báo cấm 02 Công ty (Công ty CP công nghệ thông tin và truyền thông – Tecapro và Công ty CP Thông tin

Tiền Tiến tinh hoa nay là Cty CPAURACA) không được tham gia đấu thầu đối với các dự án, dự toán mua sắm trong toàn hệ thống VCB theo đúng quy định tại.

4. Kiến nghị xử lý về kinh tế

- Yêu cầu Chánh thanh tra NHNN các cấp, xem xét xử lý các vi phạm hành chính theo quy định đối với những vi phạm hành chính được chỉ ra trong Kết luận thanh tra.

- Đối với khách hàng đã trả hết dư nợ gốc nhưng chưa thu đủ lãi, yêu cầu VCB tiếp tục đôn đốc khách hàng để thu hồi tránh mất vốn.

- Yêu VCB khi quyết toán đối với 02 gói thầu của 02 công ty đã có vi phạm trong chuyển nhượng phải loại trừ khỏi giá trị quyết toán với số tiền 1,174 tỷ đồng, gồm:

- + Cty CP công nghệ thông tin và truyền thông – Tecapro 0,774 tỷ đồng;
- + Cty CP Thông tin Tiên Tiến tinh hoa nay là Cty CPAURACA là 0,4 tỷ đồng.

5. Kiến nghị khác

Giao Ngân hàng Nhà nước Việt Nam chịu trách nhiệm chỉ đạo, giám sát Ngân hàng TMCP Ngoại thương Việt Nam trong việc xử lý các khoản nợ của Công ty CP Tập đoàn Sóng Thần (vay tại Sở giao dịch VCB) và Công ty Trường Xuân (vay tại VCB Thái Bình, đã bán nợ), đảm bảo đạt hiệu quả cao nhất có thể trong thu hồi nợ và theo đúng kế hoạch; đồng thời chủ động phối hợp với các cơ quan chức năng xử lý nghiêm theo quy định của pháp luật nếu các công ty không thực hiện đúng kế hoạch trả nợ hoặc có biểu hiện trốn tránh, chây ì trong việc trả nợ.

Việc báo cáo, kiểm tra thực hiện các kết luận thanh tra và các quyết định, chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ thực hiện theo quy định của pháp luật về thanh tra./.

Nơi nhận: *Handwritten signature*

- Tổng Thanh tra Chính phủ (để b/c);
- Phó Tổng TTCP Ngô Văn Khánh;
- Trung tâm thông tin (đăng tải trên cổng TTĐT);
- Lưu: VT, Vụ II, HS.

**KT. TỔNG THANH TRA
PHÓ TỔNG THANH TRA**

Handwritten signature
Ngô Văn Khánh